

Mikä on ohjelmistotuotannon tulevaisuus Suomessa?

Suomi on tottunut pitämään itseään johtavana ict-alojen maana, mutta globaalitalouden edetessä johtava asema ei ole enää selvä. Oman roolin hakeminen maailmanlaajuisissa tuotantoketjuissa on haasteellista eivätkä pienen maan rahkeet riitä kaikkeen mitä haluttaisiin tehdä. Monella hevosella ratsastaminen ei onnistu ja hyvin vahvassa erikoistumisessa on liian suuri riski. Pahimmillaan toimialojen välistä kilpailua on käyty myös kotimaan sisällä, kun on valittava mihin toimialoihin satsataan ja mihin ei.

Sopiiko ict uuteen maailmankuvaan?

Pitkään vahvana jatkuneen metalli- ja elektroniikka-alan ulkoistamisen ja Nokian pesästä kasvamisen jälkeen Suomessa onkin ict-alojen krapula, johon ei oikein tunnuta tietävän lääketta. Ja samalla kun ala itse hakee itselleen uutta suuntaa, talousviisaat toisaalla kiirehtivät siirtämään munia kokonaan uusiin koreihin. Mielikuvissa ict ei enää olekaan trendikästä eikä sen uskota toistamiseen pelastavan Suomea kun yksi nousu on jo tullut ja mennyt. Nykytrendien mukaan jotkut haluaisivatkin ehkä siirtää julkista t&k-rahaa ja investointeja johonkin muuhun, joka pelastaa yhtä aikaa sekä Suomen että koko maailman. Ajan mukaisesti kaikkien pitäisi nyt säästää energiaa, luoda uusia energiamuotoja, vähentää päästöjä, olla eettinen, ekologinen ja tehokas. Maailman jatkuva koneistuminen, automatisoituminen ja virtualisoituminen ei joidenkin mielestä siihen maailmankuvaan oikein istu, mutta alalla itsessään tiedetään, että näiden kahden maailman tavoitteet voivat olla myös yhtenevät.

Mikä on Suomelle paras ict:n osa-alue?

Kaiken kaikkiaan koko ict-alalla on Suomessa jo niin monia haaraumia ja monien eri aikakausien synnyttämiä innovaatiokerroksia, että kaiken keskellä on vaikea nähdä mihin alalla kannattaisi nykytilanteessa kaikkein voimallisimmin suunnata. Ehkä kannattaakin soveltaa vanhaa reseptiä, 'jotakin vanhaa, jotakin uutta, jotakin lainattua jne' eli ei luopua vielä kaikesta vanhasta, mutta ei myöskään pitäytyä yksin siinä. Ehkä vahvin pidettävä asia onkin tietoliikenne, sillä juuri mobiiliteknologiallahan Suomi maailman huipulle nousi. Nyt mobiilisovellusten valtavirta seilaa jo jossain muualla, mutta perusosaamista tuskin kannattaa

hukata vaikka emme esimerkiksi edelläkävvyä ubi-maa olekaan. Joka tapauksessa se joka hallitsee kapulaa, hallitsee muutakin, olipa kyse kapulan käytöstä tai sen määrittelemisestä, mitä sillä tehdään. Vahvan toimialaosaamisen ja kehittyneen yhteiskunnan ansiosta meidän suomalaisten pitäisikin ymmärtää muita paremmin, mitä erilaisilla tietoteknisillä laitteilla voi ja kannattaa tehdä ja kokemuksen kautta me myös pystymme sen tekemään.

Miljoonapäisten massojen kuluttajasovellusten erityisosaajia emme ehkä vielä ole, mutta teollisuuden monet sovellukset tai hallinnon ja sosiaali- ja terveystieteiden järjestelmät osaamme jo paremmin. Perusjärjestelmät näihin on tosin jo luotu ja markkinat ainakin länsimaissa jaettu, mutta maailmalla tyhjää kenttää riittää vielä. Uusia perusjärjestelmiä sinnekin ei enää kannata luoda, mutta uusia ulottuvuuksia entisten päälle kaivataan aina. Työprosesseissa, asiakkuuksissa ja palvelumalleissa evoluutio jatkuu ja kaikissa muutoksissa on tavalla tai toisella mukana tietotekniikka.

Vienti ei käynnisty hetkessä

Tällä sektorilla yksi kuluva vuoden iskusana on ollut koulutuksen ja koulutusteknologian vienti, ja potentiaalia siinä onkin. Harmi vain, että ala menee maailmalla jo juoksuvauhtia, samalla kun meillä Suomessa pohditaan alan perimmäisiä kysymyksiä. Vienti ei vain ala minkään tahon yksittäisellä päätöksellä, eikä t&k- ja vientiprosessia saada käyntiin hetkessä. Erityisongelmia asiaan tuo yritysmaailman ja opetusmaailman välinen muuri, joka estää yrityksiä pääsemästä opetusalan markkinoille ja oppilaitoksia pääsemästä bisneksen tekoon.

Vuodenvaihteessa voimaan astuva yliopistolaki tuo asiaan jotain muutosta, mutta kaikki ongelmat eivät poistu sillä. Tarvitaan myös kulttuurista muutosta oppilaitosten, eritoten yliopistojen sisällä, muuntua varmatulaisesta ja riskittömästä valtionlaitoksesta korkealla riskillä eläväksi liiketoiminnan harjoittajaksi. Muutosta tarvitaan myös julkisissa rahoitusjärjestelmissä, sillä tällä hetkellä julkinen rahoitus ei tue riittävästi oppilaitosten omaa tuotteiden ja liiketoiminnan kehitystä. Mikäli tämä seikka ei oleellisesti muutu, oppilaitoksilla ei tule olemaan taloudellisia resursseja uusien tuotteiden, liiketoiminnan ja viennin kehittämiseen.

Jaana Kuula, KTL (ict), työskentelee ohjelmisto- ja medialiiketoiminnan teknologia-asiantuntijana Tekesissä. Takanaan hänellä on 25-vuotinen ura teollisuuden alalla. Tekesiä ennen kirjoittajan erityisaiheina ovat olleet etenkin tietoyhteiskunnan kehittäminen sekä innovatiiviset ohjelmistohankkeet ja tietoliikenneinfrastruktuurien kehittäminen Pohjois-Suomessa ja muissa pohjoisen Euroopan ja Kalottialueen maissa. Kirjoittaja on TTL:n hallituksen jäsen.

Ajan mukaisesti kaikkien pitäisi nyt säästää energiaa, luoda uusia energiamuotoja, vähentää päästöjä, olla eettinen, ekologinen ja tehokas.

Kaikkien on kuitenkin hyvä pohtia, mitä toimeentulon eväitä meillä Suomessa tulevaisuudessa on, ellei meillä ole ict-alaa ja erityisesti korkeaan osaamiseen perustuvaa ohjelmistoteollisuutta?

Entä sitten ne hauskat ja yhdessä yössä miljonääriksi tekevät ohjelmistotuotteet? Jostain syystä Suomessa on ollut vahvaa kiinnostusta pelien kehittelyyn ja varmasti tätä kannattaa edelleenkin jatkaa jos tekijöitä ja menekkiä löytyy. Jossakin kohtaa julkinen rahoittaja joutuu ehkä miettimään onko pelitoiminnan tukeminen eettisesti oikein, mutta niin kauan kuin julkista rahaa ei käytetä jollakin tapaa haitallisten ohjelmien tekoon, tämänkin t&k-työn tukeminen on yleisesti hyväksyttävää. Selvää näyttöä on myös siitä, että peliosaamista voidaan hyödyntää myös muilla aloilla, esimerkiksi opetuskäytössä, ja näin ohjelmistotekniset innovaatiot siirtyvät alalta toiselle.

Uusiin ilmiöihin on otettava tiukka ote heti alussa

Muita päivän termejä ovat myös esimerkiksi open source ja sosiaalinen media. Näitä vasta yritetään ottaa haltuun ja julkinen rahakin miettii,

onko sillä roolia näillä sektoreilla vai ei. Ohjelmistoteollisuus itsessäänkin on miettinyt mitä se näille oudoille ilmiöille tekee, ja on tässä vaiheessa katsonut viisaammaksi ottaa vihollisen lähelleen kuin käydä toivottomaan taisteluun sitä vastaan. Ansaintalogiikat ovat näissä yhä hukassa ja moni polttaa sormensa, mutta eiköhän se vaahto näistäkin uutuuksista jossakin vaiheessa katoa ja varsinainen tekeminen jää jäljelle.

Niin tai näin, ict- ja ohjelmistoala ei Suomesta katoa ellei niin haluta. Uusi kasvu edellyttää kuitenkin julkisia satsauksia ja monenlaisia muutoksia asenteissa, kulttuurissa, koulutuksessa jne, ja jos näitä ei tehdä, ala tuskin itseksenkään kasvaa. Kaikkien on kuitenkin hyvä pohtia, mitä toimeentulon eväitä meillä Suomessa tulevaisuudessa on, ellei meillä ole ict-alaa ja erityisesti korkeaan osaamiseen perustuvaa ohjelmistoteollisuutta?

Hauskaa Joulua & Sytyttävää Uutta Vuotta 2010!

Sytykeen kanssa
yhdessä toivottavat

